

Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys
Osoite: c/o Tapani Saimovaara
Päijänteentie 12 A 1, 17200 Väaksy
phly@phly.fi

diaari.teky@lahti.fi

Muistutus yleissuunnitelmasta Vt 12 parantaminen välillä Uusikylä - Mankala

Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry (PHLY) lausuu seuraavassa kantansa Vt 12:n yleissuunnitelmasta välillä Uusikylä - Mankala. Yhdistys on tarkastellut suunnitelmaa lähinnä oman toimialueensa Päijät-Hämeen osalta Uudenkylän alueella.

PHLY:n käsityksen mukaan yleissuunnitelman hyväksymismenettely on tässä vaiheessa lainvastaista, koska yleissuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa (maantielaki 17§). Lainvoimaisen maakuntakaavan 2006 tielinjaus on toinen kuin yleissuunnitelmassa esitetty ja maakuntakaavasta 2014 on valituskäsittely kesken. Myöskään valitun tielinjauksen aluetta koskevaa Uudenkylän osayleiskaavaa ei ole hyväksytty. Yleissuunnitelma tulee tuoda nähtäville vasta sitten, kun kyseisten kaavojen oikeusprosessit on käyty ja kaavat saaneet lainvoiman.

Maakunnallisesti tärkeä lintujen levähdysalue

Suunnitelmassa valittu tielinjaus ja sen vaikutusalue sijoittuvat Arolan peltoaukeiden kohdalla maakunnallisesti tärkeän lintujen levähdysalueen pohjoisosaan (MAALI-alue). Yleissuunnitelmaa varten vuonna 2015 tehty luontoselvitys esittää asiasta näin:

”Päätelmät ja suositukset: Valittu linjaus menee aivan Päijät-Hämeen Lintutieteellisen Yhdistyksen nimeämän maakunnallisesti arvokkaan lintualueen pohjoisreunaa pitkin, jolloin suurin ja merkittävin osa alueesta jää sen eteläpuolelle.”

Selvityksestä puuttuu kokonaan aineistoihin ja muihin lähteisiin perustuva analyysi siitä, miten edellä esitettyyn toteamukseen on päädytty. Selvityksen tekstistä jää vaikutelma, että käsitys on syntynyt pinnallisesti vain karttaa katselemalla. Asia olisi vaatinut aidon vaikutusarvion, jota varten olisi pitänyt tutustua aihepiiriä käsittelevän tutkimustiedon lisäksi alueen lintuhavaintoaineistoihin ainakin MAALI-alueen kriteerilajien, uhanalaisten ja muuten huomionarvoisten lajien osalta (ja mahdollisesti tarkentaa havaintoja vielä haastatteluin). Linjalta ja sen vaikutusalueelta olisi pitänyt selvittää myös pesimälinnusto, jota levähdyslajien perusteella rajatulta MAALI-alueelta ei ole kartoitettu.

Arolan alueella, myös valitun tielinjan kohdalla tai sen tuntumassa, levähtää ja ruokailee syksyn muuttoaikana suuria määriä hanhia. Lasketut enimmäislukumäärät ovat suuria myös valtakunnallisesti. Lisäksi alueella tavataan runsaasti muuta linnustoa, ja joukossa on uhanalaisia ja harvalukuisia lajeja. Peltoalueet ovat tärkeää muutonaikaista elinympäristöä

esimerkiksi sinisuohaukoille (uhanalainen vaarantunut laji), jotka saalistavat myyriä matalalla lentämällä ja voivat olla sen vuoksi erityisen alttiita törmäyksille autojen kanssa.

Vt 12:n yleissuunnitelmassa on päädytty pitämään luontovaikutuksia ylipäänsä vähäisinä ja niiden arvioinnissa on rajoitettu vain valitun tienlinjan varressa oleviin metsiin tai kosteikkoihin. MAALI-aluetta ei yleissuunnitelmassa ole huomioitu mitenkään ilmeisesti luontoselvityksen puutteelliseen käsittelyyn perustuvan arvion vuoksi. Puuttuvasta asianmukaisesta vaikutusarvioinnista johtuen ei luontoselvityksessä ja tiesuunnitelmassa ole myöskään esitetty tiestä johtuvien vaikutusten lievennystoimenpiteitä tai sen tutkimista, minkälaisia toimenpiteet voisivat MAALI-alueen kohdalla olla.

Arolan laaja peltoaukea on myös arvokas maisemakokonaisuus. Tiesuunnitelmassa valitun tielinjan maisemahaittojen yhtenä lieventämistoinena on mainittu läpinäkyvät meluesteet. PHLY korostaa, että läpinäkyvien esteiden sijoittaminen maastoon voi koitua vakavaksi surmanloukuksi tietä ylittävälle linnuille niiden aiheuttaman törmäysvaaran vuoksi, jos riskiä ei oteta toteutuksessa huomioon.

Ekologiset yhteydet

Vt 12:n yleissuunnitelmassa on mainittu vahvistamattomassa maakuntakaavassa 2014 tunnistetut viheryhteystarpeet. Uudenkylän jaksolla niistä kuitenkin vain toinen, Hiisiön lähellä oleva yhteys on otettu ratkaisuehdotuksessa huomioon. Kohtaan on suunniteltu rakennettavaksi vihersilta. Maakuntakaavan läntisempi yhteystarve Risalan kohdalla tulee myös suunnitella siten, että se mahdollistaa eläinten kulun tielinjauksen poikki etelä-pohjoissuunnassa. Nykyisellään metsäalue, johon tielinjaus on suunniteltu, voi olla joillekin lajeille osa Salpausselän ylittävää ekologista yhteyttä (huolimatta asutuksesta). Väylä saattaa esimerkiksi liito-oravalle tarjota reitin, jonka kautta on mahdollista ylittää myös nykyinen valtatie ja rautatie.

Yhteyksien määrittely olisi edellyttänyt esimerkiksi luontoselvityksen yhteydessä kokonaisvaltaista kartoitusta ja tarkastelua, jossa olisi selvitetty yhteyskäytävätarvetta ottaen huomioon potentiaalinen ekologinen reittiverkosto tielinjan lähivaikutusaluetta selvästi laajemmalla alueella, jopa kilometrien etäisyydellä tielinjauksesta. Maakuntakaavassa osoitetut yhteystarpeet voivat olla riittämättömiä. Yhteyksien katkeaminen on yksi vakavimmista populaatioita pirstovista ja niiden elinkelpoisuuteen vaikuttavista tekijöistä, mitä ei tässä suunnitelmassa ole riittävällä vakavuudella otettu huomioon.

YVA:n päivittäminen

Tiehankkeesta laadittu YVA-selvitys vuodelta 2005 on vanhentunut ja puutteellinen, mikä tekee tasavertaisen luontovaikutusten arvioinnin eri linjausvaihtoehtojen välillä ongelmalliseksi. Tuorein luontoselvityskin koskee vain suunnitteluun valittua linjausta. Vähintään samalla tarkkuudella tehty luontoselvitys puuttuu muista linjausvaihtoehdoista.

Ennen yleissuunnitelman tuomista uudelleen nähtäville tulisi YVA päivittää alueelta kertyneen tuoreen luontotiedon vuoksi; uudessa tarkastelussa mahdollistuisi tasapuolinen luontovaikutusten arviointi eri linjausvaihtoehtojen välillä. YVA:a varten on tehtävä lisäselvityksiä ainakin MAALI-alueen pesimä- ja muuttolinnuista, lepakoista (ks. lepakkopotentialiselvityksen suositukset) ja palosirkoista sekä ekologisista yhteyksistä, jotta luontovaikutukset suhteessa löytyneisiin luontoarvoihin ja MAALI-alueeseen voidaan arvioida eri lakien tarkoittamalla tavalla ja olemassa olevien ohjeiden ja suositusten mukaisesti. Arviossa tulee selvittää vakavasti etenkin tien parantaminen nykyisessä

maastokäytävässä, joka on MAALI-alueen kannalta paras vaihtoehto. PHLY painottaa, että Arolan peltoaukeat ovat tärkeä osa MAALI-aluetta, jossa hankkeiden suunnittelussa on noudatettava korostetun huolellista ja tarkkaa vaikutusten arviointia. Alueen yhtenäisyys ja häiriöttömyys tulee turvata.

PHLY pyytää tienpitoviranomaista lähettämään ilmoituksen yleissuunnitelman hyväksymispäätöksestä viipymättä muistutuksen alussa ilmoitettuun osoitteeseen.

Tapani Saimovaara

puheenjohtaja
Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry.

Liitteet: MAALI-alueen kartta ja paikkatiedot (shapefile)